GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 218. *Dumineca, 4 (16) Octomvre.* 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu I Octomvre 1887 st. v., s'au începutŭ unŭ nou abonamentŭ pe triluniulŭ Octomvre, Novembre şi Decemvre **la care învităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.**

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **6** „	„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de pĕn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Braşovŭ, 3 Octomvre 1887.

Deodată cu scrisórea d-lui generalŭ Doda cătră preşedintele dietei unguresci, foile din Peşta au publicatŭ proiectulŭ de rĕspunsŭ la discursulŭ tronului, ce l'a presentatŭ comisiunea de adresă camerei deputaţilorŭ din Peşta.

In acestŭ proiectŭ, care de astădată a eşitŭ mai lungŭ ca orĭ şi când, se face îndată la întroducere următórea caracteristică afirmare:

„...pe calea pacĭnicei cucerirĭ şi *pe lângŭ deplina respectare a drepturilorŭ naţionalităţilorŭ diferite* s'a pututŭ consolida înlăuntru idea de statŭ maghiarŭ astfelŭ, încâtŭ de aicĭ încolo nu-o mai póte ameninţa din nicĭ o parte unŭ periculŭ seriosŭ...“

Nu numai odată ni s'a datŭ ocasiune a arĕta câtŭ de multŭ divergéză pĕrerile Ungurilorŭ de ale nóstre în ceea privesce aşa numita „ideă de statŭ“. Este în adevĕrŭ bătătorŭ la ochĭ, că Ungurii dela putere vorbescŭ totŭ numai de o *„ideă de statŭ“* şi de consolidarĕa acestei *„idei“*, ér nu de statŭ însuşĭ şi de consolidarea lui în sensulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului. Este clarŭ că „ideia“ despre unŭ statŭ nu e încă statulŭ însuşĭ aşa cum se presentă elŭ în realitate, „idea“ nu coincide încă cu statulŭ ci presupune pe cineva, care vrea sĕ se înalţe peste statŭ, alcătuindu-lŭ în gândulŭ sĕu după a lui judecată şi poftă, nu după esigenţele esistinţei sale reale.

Acelŭ „ciueva“ scimŭ cine este. Mai în fiăcare ḑi ni se spune, că în statŭ suntŭ anumiţĭ şi privilegiaţĭ *„purtătorĭ* ai ideei de statŭ“ şi totdéuna ni-se asigură că aceştia suntŭ şi potŭ fi numai Ungurii.

Rĕmâne decĭ a se constata, décă în adevĕrŭ idea Ungurilorŭ despre statŭ s'a consolidatŭ aşa precum pretinde amintitulŭ proiectŭ de adresă, dér de-o consolidare a statului însuşĭ cum ni-se înfăţişéză elŭ în realitate cu diferitele lui popóre, limbĭ, datine şi obiceiurĭ nu póte fi vorba pe câtŭ timpŭ nu va fi doveditŭ, că s'a aflatŭ modalitatea spre a împăca pe deplinŭ tóte aceste popóre, limbĭ, datine şi obiceiurĭ. Acésta credemŭ că o vorŭ concede însuşĭ adversarii noştri décă nu în faţa nóstră şi a lumei, celŭ puţinŭ în convorbirile dintre ei.

Inşişĭ autorii proiectului de adresă vorbindŭ despre consolidare n'au pututŭ sĕ nu şĭ aducă aminte de drepturile naţionalităţilorŭ. Ei susţinŭ că „consolidarea ideei de statŭ maghiarŭ“ s'a putut face „pe calea cucerirei pacĭnice şi pe lângă respectarea drepturilorŭ diferitelorŭ naţionalităţĭ.“

Las' că cuvêntulŭ „cucerire“ este alesŭ fórte nenorocosŭ, când se tractéză de a da espresiune pĕrerii, c. naţionalităţile arŭ fi mulţămite cu starea lucrurilorŭ, dér ce valóre reală póte avé simpla afirmare a proiectului de adresă, că drepturile naţionalităţilorŭ s'au respectatŭ? Este prin acéstă afirmare doveditŭ, că diferitele naţionalităţĭ nu mai au nicĭ o plângere şi că suntŭ deplinŭ mulţămite? Este doveditŭ măcarŭ, că afirmarea însăşĭ, încâtŭ privesce respectarea pretinselorŭ drepturĭ, nu este numai o frasă, o ideă fără basă reală?

Amŭ căutatŭ cu atenţiune încordatŭ sĕ aflămŭ în proiectulŭ de adresă măcarŭ unŭ singurŭ pasagiu, care sĕ justifice afirmarea de mai susŭ, dér n'amŭ aflatŭ nicĭ unŭ singurŭ cuvêntŭ justificativŭ.

Credeamŭ, după ce amŭ cititŭ întroducerea, că vomŭ afla mai josŭ vr'unŭ pasagiu cam de următorulŭ cuprinsŭ: Maiestate! aicĭ alăturĭ cu noi se află representanţii liberŭ nleşĭ ai diferitelorŭ ţĕrĭ şi naţionalităţĭ de sub coróna s-lui Stefanŭ, carĭ împreună cu noi vĕ asigură, că fiindŭ garantată esistenţa naţională şi drepturile acestorŭ ţĕrĭ şi popóre aḑĭ nimicŭ nu mai póte turbura buna înţelegere şi pacea dintre factorii ce compunŭ acestŭ statŭ.

Dér în loculŭ unei asemenea constatărĭ amŭ cetitŭ nu în proiectulŭ de adresă, ci în scrisórea generalului Doda publicată alăturĭ cu elŭ, că trei milióne de Românĭ din Transilvania şi Ungaria nu suntŭ aḑĭ de locŭ representaţĭ în dieta din Pesta şi că ei au ajunsŭ a fi chiar scoşĭ din cadrulŭ constituţiunei.

Acésta este „consolidarea,“ care sĕ pótă da peptŭ cu orĭ ce periculŭ?

D-lŭ generalŭ Traianŭ Doda a adresatŭ alegĕtorilorŭ sĕi următórea scrisóre prin care le face cunoscută retragerea sa din dietă, împărtăşindu-le totodată şi cunoscuta scrisóre ce a adresat'o preşedintelui dietei:

Cătră alegĕtorii din cerculŭ Caransebeşiu.

Iubiţĭ alegĕtorĭ! Atuncĭ, când prin realegerea mea de deputatŭ dietalŭ alŭ cercului Vostru pentru a şésea óră m'aţĭ onoratŭ cu încrederea Vóstră, prin acésta considerândŭ împrejurările actuale mĭ-aţĭ datŭ într'una impulsulŭ spre unŭ paşiu fórte seriosŭ şi important, care între împrejurărĭ normale, sănĕtóse — nicĭ usitatŭ nu e, nicĭ justificatŭ n'ar fi, care însĕ între împrejurărĭ politice nesănĕtóse ca acelea, în carĭ se află astăḑĭ statulŭ nostru publicŭ şi în elŭ a nóstră iubită naţiune în deosebĭ, mie mi se impune ca unŭ actŭ de împlinire a unei înalte datorinţe morale.

Am trămisŭ adecă dietei unguresci dechiaraţiunea mea în scrisŭ, că nicĭ voiu participa la lucrările ei, nicĭ ca alesŭ deputatŭ mandatulŭ meu nu-lŭ voiu depune.

Am făcutŭ acestŭ paşiu în deplină consciinţă, că comitŭ unŭ actŭ de passivă renitenţă contra legei, dér l'am facutŭ, a trebuitŭ sĕ-lŭ facŭ sub presiunea nenaturalelorŭ împregiurărĭ politice, în carĭ ne aflămŭ, şi a mai înaltelorŭ consideraţiunĭ morale, carĭ a le ignora nu este permisŭ cetăţénului de omeniă, de unde şi iau asupră-mĭ rĕspunderea, deplina rĕspundere pentru acestŭ actŭ, atâtŭ faţă de Voi, câtŭ şi faţă de naţiune şi de lumea întrégă.

Pre când pentru mai bună orientare a Vóstră, conformŭ datorinţei mele, vinŭ a Vĕ aduce la cunoscinţă atinsulŭ pasŭ alŭ meu, facŭ într'una sĕ urmeze traduse în limba maternă, în întregŭ cuprinsulŭ lorŭ, literele, ce am adresatŭ în acéstă privinţă Escelenţei Sale d-lui Toma de Péchy, preşedinte alŭ casii representanţilorŭ ţĕrii.

Cetiţĭ, esaminaţĭ, cumpăniţĭ şi consultaţĭ între Voi, şi faceţi-Vĕ judecata.

Numai încă două lucrurĭ am a Vĕ pune la inimă. Pentru casulŭ de necreḑutŭ, ce nicĭ nu potŭ, nicĭ nu voiu a-lŭ presupune, că paşiulŭ meu n'ar fi aprobatŭ de Voi, încă de pe acum din capulŭ locului trebue sĕ Vĕ facŭ cea mai limpede dechiaraţiune că, în consciinţa mea de împlinire cu credinţă şi onóre a datorinţei mele cătră Tronŭ şi cătră naţiunea mea, reprobarea Vóstră de locŭ nu m'ar altera; aţĭ face însĕ prin aceea Voi inşi-vĕ trista mărturiă înaintea naţiunei, că nu aţĭ fi fiii demnĭ ai acelei naţiunĭ, pentru a cărei onóre naţională astăḑĭ chiămatŭ este a se espune alŭ Vostru cercŭ electoralŭ. Ér décă aprobaţĭ paşulŭ meu, precum sunt deplinŭ convinsŭ că lŭ aprobaţĭ, atuncĭ aminte sĕ Vĕ fiă, că se lucră de o luptă mare anevoiósă: că astăḑĭ nu mai e vorba de unŭ scaunŭ séu de unŭ votŭ în parlamentulŭ maghiarŭ, nu de óre-carĭ micĭ concesiunĭ naţionale limbistice séu politice, — nu, căcĭ în critica situaţiune, în carea ne aflămŭ, tóte acestea lucrurĭ bagatele şi secundare suntŭ; astăḑĭ causa naţiunei întregĭ, ba mai multŭ; onórea naţională a poporului românŭ este în jocŭ a poporului, care prin uneltirile măiestriei şi ale forţei scosŭ din tóte posiţiunile luptei constituţionale, şĭ-a găsitŭ ultimulŭ refugiu în alŭ Vostru cercŭ electoralŭ. Tocmai însĕ de acea totŭ d'odată aminte sĕ Vĕ fiă, că adversarii nostri politicĭ tóte vorŭ încerca, pentru d'a ne scóte şi din acéstă unică fortăréţă. Sĕ fiţĭ pregătiţĭ, că ei, precum lesne de prevĕḑutŭ e, astădată întru alegerea mijlócelorŭ încă mai puţinŭ scrupuloşĭ vorŭ fi ca până acuma. D'aceea Vĕ ḑicŭ: Veghiaţĭ şi păḑiţĭ; sĕ nu Vĕ amăgéscă şóptele false, nicĭ sĕ nu Vĕ sperie ameninţările, nicĭ corupţiunea sĕ nu se furişéscă în inimele Vóstre.

Fiţĭ bărbaţĭ şi repetŭ, sĕ nu perdeţĭ din vedere, că astăḑĭ chiămaţĭ sunteţĭ a apĕra onórea şi demnitatea naţiunei.

Caransebeşiu, în 12 Octomvre st. n. 1887.

Cu acésta Vĕ salută din inimă alŭ Vostru alesŭ deputatŭ

generalulŭ **Traianŭ Doda** m. p.

In memoria lui Iacobŭ Mureşianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei« a mai primitŭ următórele telegrame şi scrisorĭ de condolenţă:

Brăila, 3 (15) Octomvre.

Deşi târḑiu, ne associămŭ la durerea ta. Primesce sincere condolenţe pentru pierderea iubitului tĕu tată.

Neculae, Ioanŭ şi Victorŭ Perlea.

Bucurescĭ, în 25 Septemvre v.

Iubite amice! Am simţitŭ pré tare durerea perderii tatălui tĕu, care ca Românŭ şi ca omŭ a fostŭ unulŭ din cele mai curate, mai frumóse şi mai bărbătescĭ caractere din câte am întâlnitŭ eu în viaţă; sêmţescŭ durerea pierderii acum scriindu-ţĭ şi o voi simţi-o câtŭ voi trăi, căcĭ celŭ ce a avutŭ fericirea de a fi amiculŭ tatălui tĕu, nu îlŭ póte uita.

Bunŭ, blândŭ, nobilŭ, şi bărbătescŭ în decisiunile şi sentimentele sale, elŭ nu a avutŭ Dumneḑeu mai mare decâtŭ naţiunea română în credinţa sa, nu a avutŭ idolŭ mai mare în viéţa sa, decâtŭ patria şi poporulŭ sĕu!

Şi pasŭ în pasŭ cu aceste sentimente marĭ mergea credinţa neclintită în viitorulŭ Românilorŭ, carĭ odată scăpaţĭ de mişeliile din întru şi din afară, se vorŭ puté desvolta astfelŭ, încâtŭ sĕ pótă revĕrsa raḑele intelectualităţii lorŭ genetice în jurulŭ lorŭ,

Ce marĭ erau bĕtrânii noştri şi ce micĭ suntemŭ noi!

Ei au aruncatŭ în inima românimei fala de a fi Românŭ şi credinţa în mai bine; ei ne-au avêntatŭ luptă şi munca intelectuală; ei ne-au învĕţatŭ sĕ ne iubimŭ şi stimămŭ între noi; ei ne-au asiguratŭ limba, fără de care viaţa nóstră naţională nu este cu putinţă, ei au aprinsŭ foculŭ celŭ sfântŭ alŭ naţionalismului, la raḑele căruia aici la noi polipulŭ fanarului şĭ-a arsŭ braţele vampirescĭ, ér la voi, v'aţĭ oţĕlitŭ până în ultima colibă română astfelŭ, încâtŭ strigaţĭ cu toţii în unŭ puternicŭ corŭ: „trăimŭ ca Românĭ, ori nu trăimŭ!“

Ce grea le-a fostŭ bĕtrânilorŭ noştri viaţa ca Românĭ şi ce uşóră ne este nouĕ!

Şi îmĭ este frică, că tocmai fiindu-ne viaţa nóstră pré uşóră, noi vomŭ începe a degenera, mai alesŭ când nu vorŭ mai fi între noi representanţĭ din acei bĕtrânĭ marĭ, între carĭ ferici-

tulŭ tĕu tată a fostŭ unulŭ de cei mai de frunte. „Fallen seh' ich Zweig auf Zweig, Nur noch bleibt der morsche Stamm!" ḑice Grillparzer, și Dómne, tare se mai potrivesce pentru împrejurările nóstre actuale!

Speranța care ne mai rĕmâne este, că dóră totușĭ va rĕsări vre-o odraslă sănĕtósă din vechiulŭ trunchiu și va spulbera gunoiulŭ destructivŭ și infectătorŭ, care de unŭ timpŭ încóce pré se îmbulzesce la suprafața corpului nostru naționalŭ.

Atâta ne-a mai rĕmas, dér atâta ne ajunge ca sĕ ne îndatoreze a munci mai departe pentru idealele bĕtrânilorŭ noștri, luptândŭ pentru împlinirea lorŭ în contra lipselorŭ și a sĕrăciei, în contra mișeilorŭ și-a violenței, în contra intrigei și-a minciunei.

Greu le-a fostŭ lorŭ, ușorŭ ne este noue, iubite amice, căcĭ „*Si nos pro nobis, quis contra nos?*"

Étă receta triumfului nostru viitorŭ; urmându-o, vomŭ înfrumseța mormintele bĕtrânilorŭ noștri cu florĭ neperitóre și înfrumsețarea acestorŭ morminte este datoriă publică română, căcĭ ne suntŭ mormintele sfinte ale neamului românescŭ; ne urmându-o, vomŭ peri, ér în pomelniculŭ popórelorŭ vomŭ primi ultimulŭ locŭ, după cum se cuvine nemernicilorŭ.

Indolența și apatia, care ne încunjură de tóte părțile, nu este ertatŭ sĕ ne spariă, iubite amice, căcĭ suntŭ numai semne trecĕtóre ale timpului. Când gunoiulŭ este la suprafață, atmosfera nu mirósă a rose! Dér ploile binefăcĕtóre spală miasmele gunoiului și rosa profitândŭ *de elŭ* cresce și înfloresce mai frumosŭ și se face mai bogată în parfumŭ.

Acum értă-mĕ sĕ-mĭ închidŭ restulŭ durerii în inima mea și sĕ nu mai bocescŭ pe iubitulŭ unchiașŭ, cu care am petrecutŭ atâtea ḑile frumóse în viéță, încălḑindu-mĕ totdéuna la foculŭ sĕu naționalŭ nestinsŭ; dér te rogŭ permite ca durerile aceste generale sĕ le simțéscă și soția mea, pe care atâtŭ de multŭ o stima și iubea tatălŭ tĕu, precum și unchiulŭ ei Popdanŭ căpitanulŭ cu care sta în mai vechĭ legăturĭ amicale.

Noi toțĭ trei vĕ esprimămŭ voue tuturorŭ celorŭ orfanĭ condolențele nóstre; dér în specialŭ pe tine, iubite amice, nu te mângăiămŭ, căcĭ mângăiarea este a celorŭ slabĭ, și tu eștĭ pré bravŭ soldatŭ alŭ românismului, ca sĕ mai aibĭ lipsă de mângăiere.

Mergĭ înainte pe calea începută și urméză marelui tĕu tată! **I Neagoe.**

P. S. — Familia *I. Colțescu* se rógă sĕ'i permitețĭ a'șĭ esprima sentimentele sale de condolență prin graiulŭ meu. **Idem**

SCIRILE ḐILEI.

»Tagblatt« din Berlinŭ anunță *abdicarea* în curêndŭ a *împĕratului Wilhelm* în favórea nepotului sĕu. Pressa independentă esprimă *temerea* asupra *stării sănătății principelui moștenitorŭ,* și se miră de nepăsarea doctorilorŭ și de culpabila lorŭ negligență d'a fi datŭ voiă principelui moștenitorŭ sĕ facă tómna o călĕtoriă la Tablach în Tyrol. De altă parte în Parisŭ circulă scirea, că monarchulŭ nostru va numi *co regentŭ* pe fiiulŭ sĕu, archiducele *Rudolf.*

—x—

După cum spune „Pester Lloyd", profesorulŭ *Victorŭ Babeșŭ* a fostŭ chematŭ de guvernulŭ românŭ ca profesorŭ la Universitatea din Bucurescĭ și s'au pusŭ la dispositiune 125.0 0 francĭ, ca sĕ întocméscă în Bucurescĭ unŭ laboratoriu bactereologicŭ. Profesorulŭ Babeșiu a corĕspunsŭ acestei onorifice invitărĭ; *a cerutŭ ministrului Trefort unŭ concediu de unŭ anŭ,* care i s'a și acordatŭ. Babeșŭ s'a dusŭ înainte cu câteva ḑile la Bucurescĭ.

—x—

Cetimŭ în „Sieb. Deutsch. Tageblatt« din Sibiiu următórele: „*Debutulŭ* unei sibiiene, alŭ d-șórei *Amalia Veleanu*, a adunatŭ unŭ publicŭ fórte numerosŭ în localitățile *teatrului.* S'a datŭ piesa „*Preciósa*" de P. Alexandru Wolff. Tinerețea debutantei, și înfățișarea ei gentilă și grațiósă a făcutŭ îndată la prima aparițiune pe scenă cea mai bună impresiune. D-șóra Veleanu e romàncă și d'abia de unŭ anŭ vorbesce limba germană. Pentru unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ, pronunciațiunea ei este peste aștepatre curată și respicată. Se înțelege că, fiindŭ începĕtóre, joculŭ ei nu are acea liberă naturalitate și naivitate, cum sĕ recere în fantasticulŭ rolŭ alŭ «Preciosei«, ci din contră face de multe orĭ impresiunea că a învĕțat'o pe de-a-rostŭ, declamațiunea în sine nu este fără avêntŭ, dér fără modulațiunea recerută pentru diferitele dispositiunĭ, pré monotonă și prea cântândă și nu destulŭ de liberă de neregularitate în intonarea construcțiunei — și organulŭ încă nedesvoltatŭ. Cu tóte acestea găsimŭ de justificată împrejurarea, că a plăcutŭ multŭ publicului manifestândŭ acésta prin nenumĕratele aplause ce le a seceratŭ tinĕra debutantă La finea actului întâiu i s'a oferitŭ o corónă de laurĭ, care încă de aci înainte va trebui sĕ și-o câștige tinĕra actriță". — Și noi trămitemŭ felicitările nóstre tinerei actrițe pentru primulŭ ei debutŭ; o consiliămŭ în acelașĭ timpŭ in interesulŭ ei ca sĕ nu neglige nicĭ unŭ momentŭ a face mereu și studii teoretice pe lângă praxa de pe scenă.

—x—

Vice-președintele kulturegyletului din Clușiu, profesorulŭ Dr. Jeney, a muritŭ.

—x—

Congregațiunea comitatului Neutra s'a deschisŭ la 10 Octomvre cu o ședință furtunósă. »Patrioții« s'au certatŭ strașnicŭ, imputândŭ opositia guvernamentalilorŭ și funcționarilorŭ, că la alegerea de deputatŭ dietalŭ în Uezbegh au pusŭ de *au împușcatŭ pe ómenĭ ca pe cânii.*

—x—

Scandalósa scrisóre a fișpanului din Somogy privitóre la alegerea ministrului Szechenyi ca deputatŭ și adresată ministrului de interne, a fostŭ publicată de advocatulŭ Franz Vargay. precum declară elŭ însușĭ către »Budapest". Vargay asigură de altmintrelea, că n'a ajunsŭ în posesiunea scrisórei pe cale necorectă. Foile guvernamentale spuseseră, că scrisórea a fostŭ luată din biuroulŭ ministrului de unŭ necunoscutŭ în absența funcționarilorŭ și servitorilorŭ. Asta'i cam pré bócănă născocire guvernamentală.

—x—

„Națiunea« află, că comisiunea română de remontă, care se află în Rusia, a primitŭ dela *ministrulŭ românŭ de rĕsboiu* ordinulŭ de a cumpĕra unŭ nou numĕrŭ de cai pentru armata română. Comisiunea de remontă, care se află prin Caucasia, se compune din d-nulŭ colonelŭ Gigârtu și veterinarulŭ Bădulescu.

—x—

Precum e informată »Militär-Zeitung« din Viena, încercările și ameliorările puscei cu repetiția *Mannlicher* s'au terminatŭ. Deja societatea fabricei de arme austriace a primitŭ însărcinarea *de a grăbi fabricarea pusciloru* după modelulŭ acceptatŭ, calibru micŭ (8 orĭ 9?).

—x—

In comuna *Szada* din comitatulŭ *Pestei au trecutŭ* de curêndŭ *32 familii dela credința reformată la confesiunea baptistă.* Ele au petiționatŭ la ministrulŭ cultelorŭ, ca sĕ-i dispenseze de taxele ce au sĕ le plătéscă bisericei reformate. Ministrulŭ însĕ a respinsŭ cererea și a avisatŭ comitatulŭ Pestei sĕ procédă contra Baptiștilorŭ în sensulŭ ordinațiunei contra Nazarenilorŭ.

—x—

O depeșă din Kievŭ spune, că ḑilele din urmă unŭ numĕrŭ de 64 *tinerĭ evrei au trecutŭ la religiunea creștină ortodoxă* spre a puté urma cursurile universitare în Rusia. Ministrulŭ cultelorŭ din St.-Petersburg a dispusŭ imediata lorŭ inscriere la osebite facultățĭ, și a datŭ o circulară către tóte Universitățile din imperiu favorabilă neofițilorŭ.

—x—

„Epoca« află, că distinsulŭ chimistŭ Dr. *Istrati* a descoperitŭ unŭ *nou corpŭ chimicŭ* căruia 'i-a datŭ numele de *franceină,* în semnŭ de recunoscință pentru Francia, unde d-sa 'șĭ-a făcutŭ studiile.

—x—

Din *Cernăuțĭ* se raportéză: Cu ocasiunea săpăturilorŭ la promontorii Carpațilorŭ, și adecă lângă satulŭ *Hlinica* în *Bucovina*, acolo unde legenda poporală crede, că suntŭ comorĭ și unde a pusŭ deja în mișcare multe sape, *a fostŭ descoperită o tabĕră* (castrum) lungă de 600 și lată de vr'o 200 pașĭ. S'au gasitŭ și obiecte antice, ca măciucĭ de bronzŭ, unelte de pétră și pămêntŭ arsŭ. Săpăturile se continuă.

Esposițiunea agricolă din Zêrneștĭ.

(Urmare.)

Astfelŭ deschisă esposiția, Ilus. Sa fù condusŭ mai ântêiu în odaia din stânga, apoi în cea din drépta.

In acestea 2 odăi au fostŭ espuse lucrurile de mână (textile) ale femeei române din cerculŭ Branului. Vederea atâtorŭ mii de obiecte, arangiate cu atâta gustŭ, a surprinsŭ în modŭ plăcutŭ și pe cei mai pretențioșĭ visitatorĭ. Esposiția în modulŭ cum s'a presentatŭ ea publicului, nu numai unei comune, ci chiar și unui orașŭ ar fi făcutŭ onóre.

Au fostŭ espuse peste așteptare multe lucrurĭ, așa că visitatorulŭ nu scia la ce sĕ se uite și ce sĕ admire mai ântêiu. Am vĕḑutŭ espuse ștergare (învĕlitóre de capŭ) fórte fine și prețióse; cămeșĭ femeescĭ și fote cusute cu firŭ de o frumsețe rară, fețe de perinĭ, cuverte de masă și patŭ, o mulțime de costume care de care mai frumóse, țóle, strae, covóre, postavurĭ, dimii și totŭ ce este neapĕratŭ de lipsă în casa unui țĕranŭ până la opincă, tóte în abundanță, tóte de gustŭ.

Nu voiu numi numele nicĭ unei femei, care a avutŭ bunĕtatea a espune câte ceva, căcĭ nicĭ nu sciu pe care sĕ o numescŭ mai ântêiu, ér erórea cea mai mare așĭ comite, déca lăudândŭ cu numele pe unele, așĭ retăcé séu așĭ uita pe altele, căcĭ ele tóte merită lauda și recunoscința nóstră.

In locŭ de premii bănescĭ séu diplome, servéscă-le de satisfacțiă convingerea, că ele s'au presentatŭ publicului în unŭ modŭ demnŭ de tótă lauda, că nu numai noi, carĭ ne-amŭ dedatŭ a cunósce trainicile și frumósele lucrurĭ textile din mâna femeei române, ci și streinii au fostŭ surprinșĭ de ceea ce lĭ-a înfățișatŭ esposiția din Zêrnescĭ. Atâtŭ de tare au plăcutŭ multora multe lucrărĭ, încâtŭ erau aplicațĭ a și-le cumpĕra cu orice prețŭ, dér femeile nóstre, nededate cu esposiții, n'au arătatŭ nicĭ prețurile, nicĭ aplicarea de a vinde obiectele espuse.

FOILETONŬ.

TIMOTEIU ÇIPARIU

(Urmare.)

Décă noi Românii amŭ trăi o viéță mai intelectuală, décă celŭ puținŭ pe câmpulŭ cultivării nóstre literare amŭ trăi o viéță mai înfrățită cu totŭ ceea ce este neamŭ românescŭ pe fața pămêntului, mórtea lui Timotei Cipariu, care s'a întêmplatŭ acum vr'o patru sĕptĕmânĭ (la 3 Septemvre s. n.) în orașulŭ scolarŭ alŭ Românilorŭ, în Blașiu, ar fi fostŭ unŭ evenimentŭ ce s'ar fi resimțitŭ dincóce de Carpațĭ totŭ cu atâta emoțiune cât și dincolo.

Dér, din nenorocire acum, la noi, preocupațiunile suntŭ mai multŭ locale de câtŭ naționale; ne orbescŭ ómenii cu vadă trecĕtóre și nesocotimŭ pe cei cu calitățĭ și virtuțĭ trainice. D-lŭ Ioanŭ Ghica a ḑis'o fórte bine în cuvintele ce d-sa a consacratŭ acum cățĭ-va anĭ poetului Grigore Alexandrescu. D-lui ne a arĕtatŭ cum pentru unŭ omŭ secŭ, care a fost de ḑece orĭ ministru și póte a încurcatŭ tóte, se scólă, la noi, marea și sarea, tote corpurile constituite, miniștri și profesorĭ, ca sĕ-l însoțéscă cu alaiu până la grópă; ér pentru unŭ mare poetŭ, cum a fostŭ Grigore Alexandrescu, abia cățĭ-va inșĭ, vechĭ prietinĭ ai lui, urméză în tăcere, fără steagurĭ, fără tobe și fără surle, modestulŭ lui dricŭ, ce trece nebăgatŭ de nimenĭ în sémă.

Totŭ așa de puținŭ rĕsunetŭ a avutŭ aci, în România liberă, și trecerea din viéță a celui mai renumitŭ și mai eruditŭ cunoscĕtorŭ alŭ limbei nóstre, a bărbatului, carele, prin sciința și patriotismulŭ sĕu luminatŭ și desvoltatŭ, era privitŭ ca și ultimulŭ părinte și reaḑimŭ alŭ acelei părțĭ din Românime, ce nu-i părtașă la independența română.

Chiar cei de aci, cărora oficialŭ le era impusă datoria, în numele sciinței românescĭ, de a întinde, cu acestŭ jalnicŭ prilejŭ, o mână frățéscă consângenilorŭ noștri, strivițĭ acum sub călcâiulŭ unguréscŭ, chiar aceia, — ómenĭ ce trăiescŭ mai multŭ cu frica de a supĕra pe străinĭ, decâtŭ cu grija și cu dorința de a întări legămintele naționale, — aceia s'au prefăcutŭ că n'au nicĭ scire, cum că Românii din Austro-Ungaria au pierdutŭ, vai! în aceste ultime ḑile acea mare umbră ocrotitóre a celui mai veneratŭ patriotŭ, a unui adevĕratŭ luceaférŭ intelectualŭ alŭ națiunei.

Negreșitŭ c'ar fi fostŭ cu totulŭ întraltfelŭ, décă octogenarulŭ eruditŭ și patriotŭ românŭ dela Blașiu s'ar fi broditŭ sĕ fiă de ḑece orĭ ministru la Peșta séu aiurea.

El a fostŭ mai multŭ de câtŭ atâta! Totŭ renumele zadarnicŭ alŭ ómenilorŭ de statŭ se va risipi ca cenușa în vêntŭ, atuncĭ când flăcăraia lucitóre ce-i împresóră în timpulŭ prigonirei, va fi mistuitŭ trufașa lorŭ tulpină; dér meritele bărbatului carele, o viéță întrégă, a muncitŭ spre a desțeleni și a prăși țarina cea mai temeinică a naționalității nóstre, adecă spre a descurca ițele împletecite ale limbei strămoșescĭ, meritele aceluia din ḑi în ḑi se vorŭ ivi mai vii și mai mărite.

Și sé nu ni se spună, că vorbindŭ astfelŭ, noi esagerămŭ faptele cu vre-o precugetare.

Cu meșteșugurĭ diplomatice, ba chiarŭ și cu vitejia în rĕsbóie, Românii șĭ-au susținutŭ, în adevĕrŭ, pe icĭ și pe colea, de adĭ până mâne, în timpŭ de mulțĭ secolĭ, existența lorŭ ca staturĭ când mai marĭ, când mai mĕrunte. Dér ceea ce i-a scăpatŭ mereu de nimicire, ceea ce i-a făcutŭ sĕ trăiască viéța dăinuitóre, viéța neprecurmată, viéță de la o laltă întinsă preste totŭ pămêntulŭ românescŭ, aceea a fostŭ numai și numai limba lorŭ. Intr'însa a rĕsuflatŭ, necontenitŭ și pretutindenĭ, plămânii neamului românescŭ; cu dênsa au petrecutŭ și au străbătutŭ ei tóte nevoile; cu dênsa vorŭ învinge până la sfârșitŭ. Ea este pentru dênșii steagulŭ, labarulŭ biruinței, precum a fostŭ crucea pentru întâiulŭ împĕratŭ creștinŭ. Despre dênsa ni-se póte ḑice noue: In hoc signo vinces! Cu acestŭ semnŭ vețĭ învinge!

Onóre de frunte se cuvine dér stegarilorŭ ce au

In odaia a 3-a erau espuse tóte productele de câmpŭ, grâu, ovĕsŭ, orzŭ, cucuruzŭ, cartofĭ, (piciocĭ); totŭ felulŭ de póme şi tóte soiurile de verdeţurĭ séu zarzavaturĭ, compoturĭ, dulceţurĭ, brânză, lapte, untŭ etc. tóte acestea érăşĭ în modŭ destulŭ de abundantŭ.

Aicĭ amŭ vĕdutŭ grâu arnăutŭ din P.-Mĕrului şi grâu de primăvéră din Sohodolŭ, fórte greu şi frumosŭ, unŭ felŭ de ovĕsŭ deosebitŭ din Cuciulata; póme alese şi gustóse dela păr. Leonte Puşcariu din Sohodolŭ, Iónŭ Senchea din Zĕrnescĭ şi Iónŭ Mânecuţă din P. Mĕrului, am vĕdutŭ morcovĭ, păstrănogĭ, pătrânjei, vardă, cépă şi feluritĭ cartofĭ fórte frumoşĭ, dovadă destulă, că décă o femeă grijesce şi cultivă bine grădina, póte sĕ producă cele mai frumóse verdeţurĭ, atâtŭ de necesarĭ pentru culina ei, şi că nu va mai fi silită a cumpĕra în tóte dilele cu preţurĭ scumpe verdeţurile, ce se aducŭ dela Braşovŭ şi Stupinĭ; pentru femeile nóstre — sunt sigurŭ — a fostŭ de celŭ mai mare interesŭ esposiţiunea de verdeţurĭ, cacĭ nereuşita acestora se ascria până acuma climei şi pămêntului sterilŭ; verdeţurile espuse însĕ au probatŭ din deajunsŭ, că reuşita lorŭ depinde dela munca şi diliginţa, cu care se cultivă.

In odaia a 4-a au fostŭ espuse: florile, totŭ soiulŭ de arborĭ din pădure, totŭ felulŭ de scândurĭ, óle, cărămidă, ţiglă şi vênatulŭ, ér în undele rîului dinaintea edificiului au fostŭ pusŭ în lucrare unŭ ferăstrău veneţianŭ şi o piuă, ambele în miniatură, lucrate fórte frumosŭ, secerândŭ esponenţii acestora aplausele tuturorŭ visitatorilorŭ.

După vederea tuturorŭ acestora publiculŭ cu musica în frunte se duse la esposiţia de vite. Acésta nu era aşa de bogată, precum ne aşteptamŭ, cu tóte acestea erau destui boi de jugŭ fórte frumoşĭ, cai încă erau; mai puţinŭ representate au fostŭ bivoliţele, porcii, oile şi vacile cu lapte. Deşi este sciutŭ, că în Branŭ şi Poiana Mĕrului suntŭ multe şi frumóse vacĭ cu lapte, totuşĭ erau fórte puţine, aşa că juriulŭ s'a vĕdutŭ silitŭ din lipsa de vacĭ cu lapte premiulŭ primŭ destinatŭ pentru acelea, a-lŭ da pentru boi de jugŭ.

Dela vite trecurămŭ Bârsa, unde erau plugurile, cu carĭ apoi se făcură diferite probe, se arétă practice şi întrebuinţarea unorŭ maşinĭ. In fine trecurămŭ înainte spre loculŭ de întrecerea în fugă cu caii; cai încă erau puţinĭ, din singurulŭ motivŭ, căcĭ mulţĭ, cu cai destulŭ de bunĭ, nu s'au presentatŭ, credêndŭ, că pentru întrecere s'ar cere cai mai frumoşĭ.

Se întrecură vr'o 10 inşĭ cu caii lorŭ, ér mulţĭ dintre privitorĭ vĕdêndŭ ce uşorŭ au câştigatŭ unii premiulŭ, diceau, că décă ar fi avutŭ caii lorŭ, ar fi luatŭ ei premiele.

Terminându-se şi acésta, comisiunile juriului îşĭ începură activitatea lorŭ, ér publiculŭ neputêndu-se sătura de vederea obiectelorŭ espuse, se grămădi érăşĭ prin odăile esposiţiunei. La 4 óre se întruniră vre-o 100 persóne la o masă comună în spaţiósa şi frumósa sală a edificiului de scólă, şi toţĭ prea mulţămiţĭ de reuşita acestei esposiţiunĭ, deteră cursŭ liberŭ bunei disposiţiunĭ şi petrecerĭ, ce se mai potenţa prin esecutarea cu precisiune a diferitelorŭ piese de musica lui Rusu. Ca de regulă nicĭ aicĭ nu lipsiră toastele dela rêndulŭ lorŭ; mai întêiŭ toastă Ilus. Sa pentru sprijinitorulŭ atarorŭ esposiţiunĭ, pentru Es. Sa D Ministru de industriă, comerciu şi agricultură; toastă apoi N. Garoiu pentru I. S. D-lŭ comite supremŭ şi preşedinte alŭ reuniunei agricole şi totŭ pentru Il Sa d-lŭ I. Lengérŭ. Se mai toastă pentru comitetulŭ arangiatorŭ, pentru directorele bunurilorŭ erariale, pentru esponenţĭ, pentru d-lŭ primŭ-pretore Belle, pentru preoţime etc. Ridicându-se masa, comisiunile din jurŭ îşĭ făcură propunerile pentru împărţirea premielorŭ şi diplomelorŭ, ér premiaţii, câţĭ au mai fostŭ faţă, şĭ-au primitŭ premiele din mânile d-lui notarŭ alŭ reuniunei Gagyi.

După acestea Ilus. Sa onoră cu visita pe mai mulţĭ onoraţiorĭ din comună, cercetă şi fábrica de hârtiă, ér ferestrĕulŭ d-lui Meţianŭ din causa timpului înaintatŭ fiindŭ deja séră nu l'a mai putută cerceta.

Intr'aceea o parte din publicŭ începù a se depărta cătră casă, rĕmânêndŭ numai aceia, carĭ voiau a participa şi la balulŭ, ce Reuniunea femeilorŭ române din Zĕrnescĭ şi jurŭ din incidentulŭ acestei esposiţiunĭ aranjase în séra de 18 Septemvre.

Acesta a fostŭ unulŭ dintre cele mai frumóse şi mai bine cercetate balurĭ; deja la 9 óre sala era plină de unŭ publicŭ numerosŭ şi distinsŭ. Ilus. Sa d. comite supremŭ încă participă, primitŭ fiindŭ la intrarea în sală de d na Garoiu preşedinta reuniunei cu înnăscuta-i afabilitate. Se începură şi continuară diferite jocurĭ în cea mai frumósă ordine. Mai tóte domnişórele şi o parte mare şi dintre dómne participară în frumósele costume naţionale. Multŭ contribuiră la petrecerea publicului jocurile „Românulŭ“ şi „Bătuta«, jucate cu multă desteritate şi tactŭ de 13 tinerĭ studenţĭ în costume naţionale cărora, la cerere, on. Direcţiune a gimnasiului din Braşovŭ avù bunătate a-le concede participarea, pentru ceea ce Reuniunea îi aduce mulţămită şi pe acéstă cale onoratei direcţiunĭ, precum şi tinerilorŭ studenţĭ, a cărorŭ purtare demnă şi cu tactŭ în decursulŭ întregei petrecerĭ le servesce numai spre laudă D lorŭ.

(Va urma.)

Incunosciinţare. Inveţătorii George Moianŭ şi Candidŭ Muşlea din locŭ vorŭ începe şi vorŭ continua peste tótă érna cursulŭ de împletiturĭ, destinatŭ poporului nostru braşovenescŭ din Scheiu, Vinerĭ în 16 (28) Octomvre a. c. la 2 óre d. a. în scóla română de fete din Gróverŭ. Prelegerile şi esercitiile de lucru se vorŭ ţiné Vinerea dela 2 óre d. amédĭ până séra. Programulŭ este următorulŭ:

a) Pentru fete: 1. Impletitŭ de pĕrŭ; 2. Impletiturĭ de pipirigŭ şi de pae şi coloritulŭ paelorŭ; 3. Impletiturĭ de papură; 4. Impletitulŭ scaunelorŭ de salonŭ cu trestiă fină (de mare).

b) Pentru feciorĭ: 1. Impletiturĭ de papură; 2. Impletiturĭ de nuele, coloritulŭ şi lăcuitulŭ nuelelorŭ şi alŭ obiectelorŭ împletite; 3. Impletitulŭ scaunelorŭ de salonŭ cu trestiă fină.

NB. Permiţêndŭ timpulŭ, se va propune şi despre coloritulŭ mobilelorŭ, văpsitulŭ lânei şi poleitulŭ lemnului.

Cei ce vorŭ voi a cerceta acestŭ cursŭ sĕ se însinue la George Moianŭ până în 15 (27) Octomvre a. c. în orĭ care di dela 1—2 ore d. a. Décă din poporŭ nu vorŭ fi participatorĭ în numĕrŭ corĕspundĕtorŭ, atuncĭ vorŭ fi primiţĭ şi alţĭ individĭ. Insinuarea pentru aceştia se face din 17 (29) Octomvre până în 23 Octomvre (4 Noemvre) a. c. dela 1—2 óre d. a.

Se atrage atenţiunea poporului din Scheiu asupra acestui cursŭ, căcĭ neînsinuându-se până la terminulŭ susŭ amintitŭ şi primindu-se alţĭ individĭ, mai târdiu nu vorŭ avé locŭ şi a lorŭ va fi pierderea, căcĭ vorŭ avé cu unŭ isvorŭ de veniturĭ mai puţinŭ.

Ultime scirĭ.

„Daily-News“ primesce dela corespondentulŭ sĕu din Constantinopolŭ scirea, că în cercurile politice din acestŭ oraşŭ se crede, că s'ar fi încheiatŭ o *alianţă între Rusia şi Grecia, acésta din urmă avêndŭ misiunea sĕ năvălescă în Macedonia, decă Austria s'ar încercă sĕ susţină pe Bulgaria.*

Ţinêndŭ sémă de acéstă scire, nu se póte sĕ nu bată la ochĭ faptulŭ, că *Regele Greciei*, care a petrecutŭ dilele aceste în Viena, a refusatŭ învitarea monarhului, de a descăleca în palatulŭ Curţii, pretextândŭ că călĕtoresce în celŭ mai strictŭ incognito.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARIS, 15 Octomvre. — Ministrulŭ de rĕsboiu generalulŭ Ferron a telegrafiatŭ generalului Boulanger, că a decretatŭ asupra lui o pedépsă de 30 dile arestŭ; în cursulŭ acestui timpŭ e înlocuitŭ în comandă. Se asigură, că consiliulŭ de miniştri găsesce că pedépsa nu e de ajunsŭ. Mai mulţĭ miniştri au cerutŭ concediarea lui. Comisiunea bugetară a constatatŭ, că Boulanger a cheltuitŭ ilegalŭ optŭ milióne pentru îmbrăcămintea armatei teritoriale.

MADRID, 15 Octomvre- — Nisce agitatorĭ au vrutŭ sĕ provóce în Barcelona o revoltă a lucrătorilorŭ. Voindŭ printr'o manevră sĕ atace bursa, guvernatorulŭ zădărnicì acéstă manevră concentrândŭ gendarmeria.

LONDRA, 15 Octomvre. — Lucrătorĭ fără ocupaţiune se duseră la Mansionhouse, reşedinţa Lordului Mayor, core însĕ n'a primitŭ deputaţiunea. De aci se duseră mai departe, ameninţândŭ, fluerândŭ şi cântândŭ Marseilesa, înaintea redacţiunei „Standard“, unde érăşĭ au făcutŭ turburărĭ până ce poliţia a împrăştiatŭ mulţimea. Caracterulŭ turburărilorŭ e fórte ameninţătorŭ.

DIVERSE.

Descoperirĭ archeologice. — Cetimŭ în »Liberalulŭ« din Iaşĭ: Cu ocasia derîmării casarmelorŭ ruinate şi a didului cetăţei ce încungiura vechiulŭ şi tradiţionalulŭ palatŭ alŭ domnitorilorŭ Moldovei s'a găsitŭ la o adêncime aprópe de 3 metri unŭ craniu umanŭ, fără alte oseminte. Aprópe de acelŭ locŭ, s'au mai găsitŭ o parte de obuzŭ de formă conică, ér sub didirea unde a fostŭ din vechime casarma escadronului de ulanĭ, şi mai în urmă a escadronului de gendarmĭ călărĭ, s'a descoperitŭ gura unei pivniţe cu marĭ bolţĭ de piatră, avêndŭ o mulţime de hrube ce se întindŭ pe sub piaţa palatului, dintre care una din hrube este înfundată cu o mulţime de bucăţĭ de cărămidĭ, ce se presupune că ar masca trecerea mai departe. In privinţa craniului, esistă mai multe versiunĭ. După unii se crede că ar fi capulŭ lui Motokŭ, ér după alţii, capulŭ vornicului Velico Costinŭ. Versiunea din urmă este susţinută prin aceea, că Velico a fostŭ tăiatŭ lângă cismea din porunca lui Constantinŭ Cantemirŭ VV., şi în adevĕrŭ că capulŭ este găsitŭ fórte aprópe de urmele unei cişmele, unde după cum se dice ar fi fostŭ casarma semenilorŭ. Noi nu afirmămŭ nicĭ una, nicĭ altacăcĭ se póte că capulŭ găsitŭ sĕ fiă alŭ vreunui altŭ condemnatŭ politicŭ, care după cum spune istoria se înfigea la pórta Curţii. In orĭ-ce casŭ arŭ fi de doritŭ sĕ se rânduiască o comisiă de bărbaţĭ competenţĭ spre a se ocupa de aceste descoperirĭ.

***

Metoda de a nu mirosi şi fumega lampa. — Inainte de a întrebuinţa fitilulŭ, îlŭ bagĭ în oţetŭ tare de vinŭ, şi astfelŭ va arde fitilulŭ fără a fumega şi fără mirosŭ.

Logodnă. — *Iónŭ Mihalcea* cu *Elena Vioreanu* logodiţĭ. *Bucurescĭ-Buzĕu*, Septemvre 1887. — *Eugenŭ Bianu* şi *Ludovica Moga* fidanţaţĭ. *Frata*, Octomvre 1887. Felicitărĭ călduróse ambelorŭ părechĭ!

☞ Numĕrulŭ viitorŭ se va trimite numai acelorŭ domnĭ abonaţĭ, carĭ ni-áu trimisŭ preţulŭ abonamentului. Rugămŭ decĭ a grăbi cu reînoirea prenumeraţiunei.

Administr. „Gaz. Trans.“

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Muresianu.

---

sciutŭ sĕ înalţe mai susŭ acestŭ semnŭ de biruinţă alŭ naţionalităţii nóstre!

In casulŭ de faţă, stegarulŭ este unŭ preotŭ, cu înfăţişare totŭ atâtŭ de modestă câtŭ şi demnă. Liniştea studiósă i-a fostŭ pururea dragă, ca orĭ-cărui omŭ ce urmăresce o idee sănĕtósă şi cată sĕ scótă dintr'însa unŭ folosŭ, nu pentru sine, ci pentru obştea întrégă. Totuşĭ când a cerutŭ trebuinţa, acelŭ pacĭnicŭ eruditŭ, gârbovitŭ pe carte, a sciutŭ a se sumete cu mândriă şi a reclama, mai vêrtosŭ decâtŭ orĭ-cine, drepturĭ pentru fraţii sĕi, pentru aceia, la alŭ cărorŭ paladiu elŭ se instituise paznicŭ şi apĕrătorŭ. In luptele politice, glasulŭ lui nu tăcù; elŭ se rostì mai lămuritŭ şi mai cutezătorŭ decâtŭ alŭ tuturorŭ. O minte înaltă şi luminată ca a lui nu se putea nicĭ înjosi nicĭ întuneca în făţarnice şi umilite cerşetorii. Vorba lui, în adunările politice ale Românilorŭ ardelenĭ şi în faţa stăpânilorŭ ce le drămuiau libertăţile, n'a alunecatŭ nicĭodată pe clina temerii şi a linguşirilorŭ.

Ast-felŭ fù îndoita fire a lui Timoteiu Çipariu. Scrutătorŭ adêncŭ şi conscienţiosŭ alŭ arcanelorŭ încă necercetate ale limbei românescĭ, atuncĭ când elŭ se isola de lume în singuratu'i locaşŭ, elŭ nu se dete în laturĭ când fù vorba de a se lupta pentru reîntregirea drepturilorŭ sociale şi civile ale Românilorŭ din împĕrăţia austriacă. Amorulŭ nemărginitŭ alŭ sciinţei nu'lŭ alungà cu totulŭ din luptele politice, şi décă celŭ d'întêiu îi înlesnì temeiurĭ puternice pentru susţinerea cestorlalte, apoi, pare-ni-se, că şi acestea avură asupra acţiunei sale de eruditŭ óre-care înrîurirĭ, de care cată sĕ ţinemŭ sémă spre a ierta filologului nostru óre-carĭ exageraţiunĭ, óre-carĭ abaterĭ pe tĕrêmurĭ curatŭ sciinţifice.

Vomŭ reveni asupra acestei materii şi ne vomŭ cerca sĕ dovedimŭ în ce chipŭ une-orĭ nobilulŭ simţĕmêntŭ alŭ patriotismului scâlciază pe nesimţite chiar şi paşii sciinţei, atuncĭ când cei ce o cultivă nu se potŭ bucura de tóte libertăţile. Sciinţei îi trebue în adevĕrŭ aerŭ liberŭ, spre a se desvolta în voe deplină. Erudiţiunea asuprită este dispusă a se devota, a se sacrifica adesea şi a'şĭ minţi sie-şĭ, cu gândŭ şi cu scopŭ de a scăpa ast felŭ de sub jugulŭ ce îi împedică sporirea.

Când vomŭ arĕta, care au fostŭ ideile după carĭ s'a cârmuitŭ T. Çipariu în cercetările sale asupra limbei române, consideraţiunele generale pe carĭ le-amŭ premisŭ aci vorŭ esplica, sperămŭ, pentru ce dênsulŭ — unŭ omŭ aşa de bine îndestratŭ cu tóte darurile unui filologŭ de prima ordine, — n'a sleitŭ cu totulŭ isvórele sciinţei întru ceea ce privesce studiulŭ limbei românescĭ, pentru ce elŭ a mai lăsatŭ multŭ de făcutŭ şi altora carĭ, mai fericiţĭ decâtŭ dênsulŭ, n'au a se mai lupta cu prejudeţele etnice ce 'i impuneau lui robirea Românilorŭ, din Ardélŭ şi nepregetata lorŭ temere de a fi înglodaţĭ din pricina graiului lorŭ împestriţatŭ, cu alte limbĭ străine.

Acestŭ punctŭ este acela, pe care ne propunemŭ a'lŭ trata, schiţândŭ altă dată în câte-va repedĭ trăsurĭ natura studielorŭ limbistice ale lui T. Çipariu şi sistema pe care elŭ o adoptase pentru limpedirea şi cultivarea limbei române, pentru scrierea şi pronunţarea ei.

Deocamdată voimŭ sĕ însemnămŭ mai ântêiu cele de căpetenie ale lui fapte şi lucrărĭ.

De vr'o dece anĭ încóce, Çipariu carele în cursŭ de patru-decĭ de anĭ tipărise nenumĕrate cărţĭ, cărţĭ religióse şi cărţĭ didactice, cărţĭ de pomelnică şi cărţĭ de erudiţiune, Çipariu nu a mai publicatŭ nimicŭ. Óre, în acestŭ timpŭ n'a mai lucratŭ mintea, ochii şi pana bĕtrânului eruditŭ?

Acésta nu e de credutŭ. Lumea din Blaşiu, lumea din întregulŭ Ardélŭ scia, că slăbitŭ de puterĭ fisice dér nu de locŭ sleitŭ de agerimea spiritului, elŭ îşĭ petrecea timpulŭ singuraticŭ, retrasŭ în căşcióra lui, unde citea şi rĕsfoia mereu enorme volume scrise şi tipărite în limbele orientului, ebraică, siriacă, arabă, persană şi turcéscă, pe care le cultivase încă din anii tinereţei sale.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 85	Bonurĭ croato-slavone	104 25
Rentă de hârtiă 5%	85.75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 90	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hărtiă austriacă	80 95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 22	Renta de arg. austr.	82 25
Bonurĭ rurale ungare	104.20	Renta de aurŭ austr.	112 10
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Losurile din 1860	135.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—	Acţiunile băncel austro-ungare	884 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Act. băncel de creditŭ austr.	283.70
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.93
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 40
		Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$93\frac{1}{2}$	$9.\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Octomvre st. n. 1887.

Bancnote romanescĭ	Cump.	8.57	Vênd.	8.66
Argint romanesc	»	8.49	»	8.54
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9 96
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. «Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurită şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.